

	Tværregionale dokumenter Udskrevet er dokumentet ikke dokumentstyret.				Niveau:
	Intravenøs hjemmebehandling - infektionshygiejne				
Dokumentbrugere: Sygehuse Læseadgang: Alle, Internet	Forfatter: Kirsten Dittmer	Dokumentansvarlig: KLF	DokumentID / Dokumentnr. 680094 /	Version: 1.1	Retningslinje Godkendt af: Mads Haugaard 08.06.2019

- 1) Formål
 - 1.1) Anvendelsesområde
- 2) Fremgangsmåde
 - 2.1) Baggrund
 - 2.2) Definitioner
 - 2.3) Fremgangsmåde
 - 2.3.1) Intravenøs hjemmebehandling kan varetages af
 - 2.3.2) Lægefagligt behandlingsansvar
 - 2.3.3) Fysiske rammer for hjemmebehandling
 - 2.3.3.1) Aseptisk teknik er vigtig ved håndtering af kateteret
 - 2.3.3.2) Opbevaring af rene og sterile remedier
 - 2.3.4) Uddannelse og oplæring af patient eller pårørende
- 3) Dokumentation
 - 3.1) Ansvar
 - 3.2) Oplæring af patienten
 - 3.3) Udarbejdet af
- 4) Referencer og litteratur

1) Formål

At forebygge kateterrelaterede sundhedssektorerhvervede infektioner i forbindelse med intravenøs hjemmebehandling.

1.1) Anvendelsesområde

Retningslinjen anvendes af sundhedsprofessionelle i Region Syddanmark, som planlægger udskrivelse af patienter til intravenøs hjemmebehandling.

2) Fremgangsmåde

2.1) Baggrund

I 2017 indgik Region Syddanmark og de 22 syddanske kommuner samarbejdsaftaler om intravenøs behandling (IV-behandling) i borgerens nærmiljø. Der er samarbejdsaftale om, IV-behandling med væske, ernæring, antibiotika og lav-potent kemoterapi. Aftalerne findes her: <https://www.rsyd.dk/wm475776>

Intravenøs (IV) behandling med væske, ernæring, antibiotika og/eller anden medicin foregår som udgangspunkt på sygehuset under indlæggelse.

Nogle patienter er stabile og friske nok til at kunne tage hjem i nogle timer mellem hver behandling. Andre modtager ambulant behandling, hvor de møder ind to-fire gange i døgnet til planlagt infusion. Flere foretrækker, at modtage eller selv administrere behandlingen, i eget hjem, såfremt den kan foregå på samme faglige niveau som på sygehuset.

Risikofaktorer og smitteveje er de samme, uanset i hvilket regi patienten behandles. Til forskel fra hospitaler, er de forebyggende tiltag ikke i så høj grad rettet imod krydssmitte til andre patienter, men mere for at medvirke til at minimere risikoen for endogen smitte – dvs. infektion forårsaget af borgerens mikroorganismer og fra miljøet.

IV-behandling med antibiotika er i Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygepleje defineret som en "kan" opgave. Det betyder, at det lokale samarbejde skal udvikles i et gensidigt og aftalt tempo. Sygehusene skal modsat stille kompetencer til rådighed i forbindelse med oplæring og rådgivning.

2.2) Definitioner

Intravenøs hjemmebehandling: Behandling som foregår i primærsektor, og består af intravenøs administration af væske, ernæring, antibiotika og/eller anden medicin.

Primærsektor: Eget hjem, sygeplejeklinik, sundhedshus, plejehjem eller midlertidig plads på plejehjem.

Venekatetre: Perifert eller centralt placerede venekatetre.

2.3) Fremgangsmåde

2.3.1) Intravenøs hjemmebehandling kan varetages af

- Den kommunale hjemmesygepleje
- Udekørende teams fra sygehusene
- Patient/borger eller pårørende

2.3.2) Lægefagligt behandlingsansvar

Det er den ordinerende/udskrivende sygehusafdeling, der har det lægefaglige behandlingsansvar for IV-behandling jf. samarbejdsaftalerne.

2.3.3) Fysiske rammer for hjemmebehandling

Patientens hjem skal vurderes egnet, så remedier, væsker og evt. medicin kan opbevares infektionshygiejnisk forsvarligt. Denne vurdering beror på en samtale med patienten (påørende), det udekørende team og/eller den kommunale sygepleje.

2.3.3.1) Aseptisk teknik er vigtig ved håndtering af kateteret

- Der skal være håndhygiejnefaciliteter tilgængelig i hjemmet.
- Der skal være rene omgivelser, så sygeplejersken kan foretage aseptisk procedure fra en ren flade.

Der henvises i øvrigt til tværgående infektionshygiejniske retningslinjer om intravaskulære katetre fra de fire sygehusenheder; OUH, SHS, SLB og SVS.

2.3.3.2) Opbevaring af rene og sterile remedier

Sygehuset medsender ved udskrivelsen en IV-kasse (beholder), som indeholder de nødvendige remedier, væske og eventuel medicin, som skal opbevares rent.

- IV-kasse: Der anbefales en kasse med låg. Er kassen til flergangsbrug skal den kunne tåle rengøring og desinfektion.
- Varmedesinfektion (instrumentvaskemaskine) af IV-kasser til flergangsbrug foretrækkes
 - Kemisk desinfektion: Alkohol 70-85 % v/v eller klor svarende til 1000 ppm aktivt klor
- Rene - og sterile remedier anbefales opbevaret i ren lukket kasse eller lukket skab/ kommode, så risikoen for støvdannelse minimeres
- Sterile - og rene remedier skal opbevares tørt og uden direkte sollys
- Rene og sterile remedier opbevares adskilt fra brugt materiale
- Sterile remedier i brudt emballage skal kasseres og engangsmateriale må ikke genbruges
- Medicin og væsker opbevares i henhold til apotekets forskrifter
- Ubrugte rene og sterile remedier, som har været anbragt i borgerens hjem, må ikke genanvendes, men skal kasseres
- Bortskaffelse af medicinrester og væske skal foregå efter gældende regler

2.3.4) Uddannelse og oplæring af patient eller pårørende

- Afdelingen har ansvaret for at sikre, at der ved udskrivelse af patienter til IV-hjemmebehandling er lagt en plan for håndtering, observation og pleje af det intravaskulære kateter. Der kan tages udgangspunkt i det

udarbejdede *Oplæringskema*

- Der er udarbejdet 2 pjecer om "Intravenøs hjemmebehandling":
 - *en til patienten, der selv skal stå for behandlingen*
 - *en til patienten, hvor det er hjemmeplejen eller et udekørende team, der står for behandlingen*
- Pjecer kan gennemgås og udleveres med relevante oplysninger.
- Der skal altid være oplysning om behandlingsansvarlig afdeling og telefonnummer (tilgængelig 24/7)

3) Dokumentation

3.1) Ansvar

Afdelingsledelsen har ansvar for personalets oplæring samt implementering og opfølgning af retningslinjen i eget område.

Den ordinerende/udskrivende sygehusafdeling har det lægefaglige behandlingsansvar.

Ved afslutning af IV-behandling og ved anden sygdom (ikke relateret til IV-behandling) har patientens praktiserende læge ansvaret.

Infektionshygiejniske enheder har fælles ansvar for at revidere retningslinjen.

3.2) Oplæring af patienten

Oplæring og evt. udlevering af pjece dokumenteres i journalen.

3.3) Udarbejdet af

Hygiejnesygeplejerske Else Birgitte Lydiksen, Sygehus Lillebælt

Hygiejnesygeplejerske Kirsten Dittmer, Sygehus Sønderjylland

Hygiejnesygeplejerske Maria Skovbjerg, Sydvestjysk Sygehus

Hygiejnesygeplejerske Mette Detlefsen, OUH Odense Universitetshospital Svendborg Sygehus

4) Referencer og litteratur

Central Enhed for Infektionshygiejne, Statens Serum Institut, National Infektionshygiejnisk Retningslinjer for brug af intravaskulære katetre, 2.1 udgave 2016.

Region Syddanmark, Afdeling for Tværsektorielt samarbejde, Samarbejdsaftale om IV-behandling med væske, Region Syddanmark og de 22 kommuner, Oktober 2017. <https://www.rsyd.dk/dwn651741>

Region Syddanmark, Afdeling for Tværsektorielt samarbejde, Samarbejdsaftale om IV-behandling med antibiotika, Region Syddanmark og de 22 kommuner, Oktober 2017. <https://www.rsyd.dk/dwn651740>

Region Syddanmark, Afdeling for Tværsektorielt samarbejde, Samarbejdsaftale om parenteral ernæring, Regions Syddanmark og de 22 kommuner, December 2017 <https://www.rsyd.dk/dwn660360>

Antibiotikavejledning for Region Syddanmark:

(Ændringslog)

Version/Dato	Ændring
Vers. 1 / April 2019	Oprettelse af dokument
1.1 / Juni 2019	Dokument tilføjet til InfoNet ekstern site

Bilag:

[Intravenøs behandling - Dig der selv skal foretage behandling](#)

[Intravenøs behandling - Dig der skal have behandling af hjemmesygeplejen eller udekørende personale](#)

[Oplæring hjemmebehandling intravenøs version 09.11.18 \(2\).pdf](#)

Intravenøs hjemmebehandling

Vejledning til patienter og pårørende

Til dig der selv skal foretage behandling med væske, ernæring, antibiotika eller anden medicin i blodåren.

Navn

Denne vejledning er til dig, der skal have behandling med væske, ernæring, antibiotika eller anden medicin i blodåren derhjemme.

Lægen har vurderet, at din videre behandling kan foregå hjemme. Det er fortsat lægen på sygehuset, der har ansvaret for din behandling.

Sygeplejersker på sygehuset sørger for, at du får alt, der skal bruges til behandlingen med hjem. De informerer dig om, hvordan væske, eventuel medicin og udstyr skal opbevares hjemme og gennemgår oplæringskema med dig.

Husdyr må ikke komme i kontakt med rent og sterilt udstyr.

Inden du rører det rene og sterile udstyr, skal du vaske og desinficere dine hænder

I tilfælde af problemer skal du kontakte sygehusafdelingen.

Se nedenstående punkter for, **hvad du skal vide og reagere på:**

- Hvis du får problemer med vejtrækning eller trykken for brystet i forbindelse med, at du får eller har fået medicin, skal du straks ringe 112. Stop straks indløb af medicinen
- Hvis du får kløe eller udslæt, skal du kontakte sygehusafdelingen
- Du skal kontakte sygehusafdelingen, hvis du ser rødme, hævelse eller føler varme og smerte ved din iv-adgang. Det kan være tegn på lokal betændelse eller irritation.
- Plasteret omkring iv-adgangsvejen til blodåren skal skiftes, hvis det er løst, vådt eller snavset og efter fast aftalt interval.
- Din iv-adgang til blodåren er et plastikrør, som kun skal skiftes, hvis den ikke længere fungerer, eller hvis der opstår tegn på betændelse/infektion.
- Hvis din iv-adgangsvej ved et uheld falder ud, så sæt et plaster på og hold på det, til blødning stopper. Kontakt sygehusafdelingen og aftal tid til anlæggelse af en ny iv-adgang.
- Hvis der kommer lidt blod op i slangen, er det ganske ufarligt. Du behøver ikke at være bekymret.
- Hvis du mistænker, at væske er løbet ud i underhuden, skal du lukke for væsken ved at skrue klemskruen helt ned, og kontakte sygehusafdelingen.

Region Syddanmark
Kvalitet & Forskning

Damhaven 12, 7100 Vejle

Intravenøs hjemmebehandling

Badning

- Når du går i bad, skal du beskytte din iv-adgangsvej, så den ikke bliver våd. Sygeplejersken kan vise dig, hvordan du gør det.
- Du må ikke gå i karbad eller svømmehal, så længe du har et iv-adgang til blodåren.
- Du må ikke gå i karbad eller svømmehal, når du har en nål placeret i en i indopereret kapsel.

Ved nyopstået sygdom

Ved nyopstået sygdom, der ikke har forbindelse til din behandling i blodåren, er det din egen læge eller vagtlægen, du må kontakte.

Din iv-adgangsvej til blodåren (kateteret) er anlagt den (dato): _____

Kontaktoplysninger

Sygehuset afdeling: _____

Telefon: _____

Udarbejdet af hygiejnesygeplejersker ved de fire sygehusenheder i Region Syddanmark, august 2018

Intravenøs hjemmebehandling

Vejledning til patienter og pårørende

Til dig der skal have behandling af hjemmesygeplejersken eller sygehusets udekørende personale.

Navn

Denne vejledning er til dig, der skal have behandling med væske, ernæring, antibiotika eller anden medicin i blodåren derhjemme.

Lægen har vurderet, at din videre behandling kan foregå hjemme. Det er fortsat lægen på sygehuset, der har ansvaret for din behandling.

Sygeplejersker fra hjemmeplejen eller udekørende team fra sygehuset overtager plejen af din iv-adgang, og de giver dig den ordinerede mængde væske, ernæring, antibiotika eller anden medicin i dit hjem.

Sygeplejersker på sygehuset sørger for, at du får alt, der skal bruges til behandlingen, med hjem. De informerer dig om, hvordan væske, eventuel medicin og udstyr skal opbevares hjemme. Husdyr må ikke komme i kontakt med rent og sterilt udstyr.

I tilfælde af problemer skal du kontakte hjemmesygeplejersken/det udekørende team, som vurderer om sygehuset skal kontaktes.

Se nedenstående punkter for, **hvad du skal vide og reagere på**:

- Hvis du får problemer med vejtrækning eller trykken for brystet i forbindelse med, at du får eller har fået medicin, skal du straks ringe 112. Stop straks indløb af medicinen.
- Hvis du får kløe eller udslæt, skal du kontakte hjemmesygeplejersken/det udekørende team.
- Du skal kontakte sygeplejersken, hvis du ser rødme, hævelse eller føler varme og smerte ved din iv-adgang. Det kan være tegn på lokal betændelse eller irritation.
- Plasteret omkring adgangsvejen til blodåren skal skiftes, hvis det er løst, vådt eller snavset, og efter fast aftalt interval. Det er sygeplejersken, der skifter plasteret.
- Din iv-adgang til blodåren som er et plastikrør, som kun skal skiftes, hvis den ikke længere fungerer, eller hvis der opstår tegn på betændelse/infektion.
- Hvis din iv-adgang ved et uheld falder ud, så sæt et plaster på og hold på det til blødning stopper. Sygeplejersken vil sørge for, at en ny adgangsvej bliver lagt ved næste behandling.
- Hvis der kommer lidt blod op i slangen, er det ganske ufarligt. Du behøver ikke at være bekymret.
- Hvis du mistænker, at væske er løbet ud i underhuden, skal du lukke for væsken ved at skrue klemskruen helt ned, og kontakte sygeplejersken.

Region Syddanmark
Kvalitet & Forskning

Damhaven 12, 7100 Vejle

Intravenøs hjemmebehandling

Badning

- Når du går i bad, skal du beskytte din iv-adgangsvej, så den ikke bliver våd. Sygeplejersken vil vise dig hvordan.
- Du må ikke gå i karbad eller svømmehal, så længe du har et iv-adgang til blodåren.
- Du må ikke gå i karbad eller svømmehal, når du har en nål placeret i en i indopereret kapsel.

Ved nyopstået sygdom

Ved nyopstået sygdom, der ikke har forbindelse til din behandling i blodåren, er det din egen læge eller vagtlægen, du må kontakte.

Din iv-adgangsvej til blodåren (kateteret) er anlagt den (dato): _____

Kontaktoplysninger

Sygeplejersken

Telefon: _____

Sygehuset afdeling: _____

Telefon: _____

Udarbejdet af hygiejnesygeplejersker ved de fire sygehusenheder i Region Syddanmark, august 2018

Oplæring af patient og/eller pårørende i pleje og håndtering af intravaskulære katetre

Navn

Oplæring foregår med udgangspunkt i de relevante infektionshygiejniske retningslinjer fra dit sygehus.

Skemaet udfyldes med dato og initialer

	Set / Kendskab til principper	Udført under supervision/ Principper	Udført selvstændigt
Håndhygiejne			
Aseptisk teknik			
Non-touch teknik			
Dagligt tilsyn af kateter, forbindelse og indstikssted			
Tegn på infektion ved kateteret			
Skift af forbindelse			
Håndtering af iv præparater			
Håndtering af sprøjter, kanyle, ampuller og hætteglas			
Desinfektion af adgangsport før anvendelse			
Tilkobling af iv præparater			
Indløbstid for infusionsvæsker m.m.			
Indløbstid af indgift af evt. medicin			
Gennemskylning af injektionsport			
Desinfektion af adgangsport efter anvendelse			
Skift af infusionssæt og tilkoblinger			
Lukning af klemmeskrue			
Fjernelse af kateter, gripper m.m.			
Beskyttelse af iv adgang i forbindelse med bad m.m.			
Opbevaring af remedier			
Bortskaffelse af affald			

Udarbejdet af hygiejnesygeplejersker ved de fire sygehusenheder i Region Syddanmark, version 1, august 2018